

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vanhusten palvelujen myöntämisen perusteet

Aluehallitus 26.11.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde

Sisällys

1. Johdanto	4
2. Palveluihin ohjautuminen	4
3. Lakisääteiset palvelut, joiden myöntämisestä ei tehdä viranhaltijapäätöstä 5	
Vanhusten ohjaus, neuvonta sekä palvelutarpeen arviointi	5
Vanhusten sosiaalityö	6
Etsivä ja löytävä vanhustyö	7
4. Kotona asumista tukevat kuntouttavat palvelut	7
Asiakasohjauksen arviointitoiminta	7
Sosiaalinen kuntoutus.....	8
Tilapäinen hoito päivätoiminnan ryhmissä	8
Kuntouttava päivätoiminta.....	9
Vanhusten kotikuntoutus	10
Lyhytaikainen Arviointi- ja kuntoutustoiminta	11
5. Kotona asumista tukevat tukipalvelut ja veteraanipalvelut	13
Vanhusten tukipalvelut	13
Ateriapalvelu.....	14
Turva-auttamispalvelu	14
Siivouspalvelu	15
Asunnonmuutostyöt	16
Etäryhmätoiminta tukipalveluna	17
Tilapäinen kotipalvelu.....	18
6. Kotona-asumista tukevat palvelut	19
Omaishoito	19
Perhehoito	23
Kotihoito.....	26
Tilapäinen kotihoito.....	27
Säännöllinen kotihoito	27
Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen	29
Tilapäinen kriisiasuminen	31

7. Asumisen palvelut	31
Yhteisöllinen asuminen	31
Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen	33

Julkaisija
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
pvm 26.11.2024
Vanhusten palvelut

1. Johdanto

Tässä dokumentissa on koottuna yhteen hyvinvointialueen aluehallituksen 26.11.2024 hyväksymät Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen Vanhusten palvelujen toimialan palvelutuotteiden kuvaukset ja palvelujen myöntämisen perusteet.

Vanhusten palvelujen myöntämisen perusteissa määritellään, millä perusteella ikäännytynyt asukas on oikeutettu saamaan kyseessä olevaa palvelua ja millä perusteella palvelu myönnetään. Yhtenäiset myöntämisen perusteet ohjaavat päätöksentekoa ja vahvistavat asukkaiden yhdenvertaisuutta palvelujen myöntämisessä. Palvelujen asiakasmaksut määräytyvät Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen asiakasmaksujen mukaisesti.

Dokumentin toisessa luvussa kuvataan palveluihin ohjautumisen periaatteita. Luvut 3-7 sisältävät palvelutuotteiden kuvaukset ja palvelutuotekohtaiset myöntämisen perusteet.

2. Palveluihin ohjautuminen

Vanhuspalveluja haetaan ottamalla yhteyttä Seniorineuvontaan. Seniorineuvonta ohjaa ja opastaa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ikäänntyneitä asukkaita ja heidän läheisiään. Yhteydenoton voi tehdä joko puhelimitse, sähköpostitse, kasvokkain neuvontatilanteissa tai Maisan kautta. Voimavarojen ja arjen sujuvuuden tukeminen ovat neuvonnan lähtökohtana. Hyvinvointialueen ikäänntyneitä asukkaita ohjataan monikanavaisesti, jotta asiakas löytää itselleen sopivat omakustanteiset normaalit palvelut. Seniorineuvonnasta varataan tarvittaessa asiakkaalle palvelutarpeen arviointikäynti. Palvelun myöntäminen perustuu aina yksilölliseen asiakkaan toimintakyvyn (RAI), voimavarojen ja kokonaistilanteen arviointiin. Päätöksen teossa voi käyttää tämän ohjeen ohella yksilökohtaista harkintaa, jos asiakkaan tilanne sitä edellyttää. Tarvittaessa ennen päätöksentekoa voidaan toteuttaa asiakasohjauksen arviointijakso, jolloin asiakkaan todellisesta palveluntarpeesta ja oikea-aikaisesta palvelusta saadaan selkeämpi kuva. Päätöksiä tehtäessä otetaan huomioon kuntalaisten yhdenvertaisuus.

Asiakkaan tietoja käsitellään Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tietosuojaja- ja turvaohjeistuksen mukaisesti. Tietoja voidaan kerätä vain tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, ja niiden on rajoituttava siihen, mikä on olennaista niiden käsittelyn tarkoituksen kannalta.

Itsemääräämisoikeus tarkoittaa mm. oikeutta osallistua ja vaikuttaa palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Jos asiakkaan on haasteellista ottaa palveluja vastaan, työntekijät tukevat asiakasta ohjauksen ja neuvonnan keinoin sopivien palvelujen

löytymisessä. Hoitoon ja palveluihin kielteisesti suhtautuvien henkilöiden perusoikeuksien turvaaminen edellyttää, että käytettävissä olevat palvelut vastaavat mahdollisimman hyvin heidän tarpeitaan. Myös kaikkein vaikeimmin autettavissa olevilla henkilöillä on yhdenvertainen oikeus perustuslain mukaiseen ihmisarvoiseen kohteluun, välttämättömään huolenpitoon sekä riittäviin sosiaali- ja terveystalviin.

Vanhuspalvelulain mukaan hyvinvointialueilla on 1.4.2023 alkaen velvollisuus käyttää iäkkään henkilön palvelutarpeiden ja toimintakyvyn arvioinnissa RAI-arviointivälineistöä (Resident Assessment Instrument). Säännöllistä palvelua saavalle asiakkaalle tehdään kattava kokonaisarviointi hoidon alussa, hoidon aikana puolivuositain sekä aina asiakkaan voimien tai palvelutarpeen muuttuessa oleellisesti.

Vanhuspalvelujen myöntäminen perustuu yksilölliseen, laaja-alaiseen palvelutarpeen arviointiin, jossa arvioidaan asiakkaan fyysinen, psyykinen, kognitiivinen ja sosiaalinen toimintakyky sekä asiakkaan omat voimavarat. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä kartoitetaan myös asiakkaan läheisverkosto sekä muiden toimijoiden mahdollisuus olla tukena asiakkaan arjessa. Asiakkaan toimintakykyä seurataan palvelussa aina säännöllisesti ja tilanteen muuttuessa asiakkaan toimintakyky ja palvelujen tarve arvioidaan uudelleen ja palvelukokonaisuutta muutetaan tarvittaessa. Vanhuspalvelut ovat tarkoitettu yli 65-vuotiaille palveluja tarvitseville asiakkaille tai vanhuuden haurastumisesta johtuviin erityistilanteisiin (esim. 58-vuotias muistisairas).

Asiakkaalta peritään vanhustalviin Aluevaltuuston hyväksymien sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen mukainen asiakasmaksu.

Liikkumista tukevien palvelujen ohjausta ja neuvontaa saa seniorineuvonnan lisäksi vammaisneuvonnasta, jossa tehdään kaikenikäisten liikkumista tukevien palvelujen sekä vammaisten palvelujen päätöksenteko. Seniorineuvonta arvioi ja ohjaa kuitenkin osaltaan myös näihin palveluihin ohjautumisessa.

Vammaisten palvelut vanhuksille myönnetään vammaisten asiakasohjauksen toimesta ja niistä saa lisätietoa tarvittaessa vammaisneuvonnasta vammaisneuvonta@vakehyva.fi

3. Lakisääteiset palvelut, joiden myöntämisestä ei tehdä viranhaltijapäätöstä

Vanhusten ohjaus, neuvonta sekä palvelutarpeen arviointi

Seniorineuvonta ohjaa ja opastaa ikääntyneitä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ikääntyneitä asukkaita ja heidän läheisiään sekä yhteistyökumppaneita. Seniorineuvontaan voi olla yhteydessä puhelimitse, sähköpostilla tai Maisia-asiakasportaalien kautta. Seniorineuvonta jalkautuu myös hyvinvointialueen asukkaiden pariin erilaisissa tapahtumissa ja kiertueilla, jolloin ohjausta ja neuvontaa saa kasvotusten. Asiakkaan voimavarojen, hyvinvoinnin ja arjen sujuvuuden tukeminen ovat neuvonnan lähtökohtana.

Seniorineuvonnasta voit kysyä esimerkiksi seuraavista asioista:

- Arkea sujuvoittavista asioista
- Erilaisten kerhojen, järjestöjen ja liikuntapalveluiden toiminnasta asukkaan omalla asuinalueella.
- Kuntien hyvinvointia tukevista palveluista kuten kirjasto- ja liikuntapalvelut
- Hyvinvointialueen palveluista: kotihoidosta, omaishoidon tuesta, perhehoidosta, asumiseen ja talouteen liittyvissä asioissa, muistisairaiden palveluista, liikkumisesta ja asioinneista, päivätoiminnasta, kuntoutuksesta sekä vapaaehtoistoiminnasta.

Vanhusten palveluita haetaan ottamalla yhteyttä Seniorineuvontaan, josta tarvittaessa varataan palvelutarpeen arviointikäynti. Seniorineuvontaan voi olla yhteydessä myös ilmoittaakseen huolen iäkkästä henkilöstä.

Palvelutarpeen selvittämisen perusteella arvioidaan, onko henkilöllä tuen tarvetta ja kartoitetaan asiakkaan voimavarat, toimintakyky sekä läheisverkosto. Palvelutarpeen arviointi sisältää:

- 1) yhteenvedon asiakkaan tilanteesta sekä sosiaalipalvelujen ja erityisen tuen tarpeesta;
- 2) sosiaalihuollon ammattihenkilön johtopäätökset asiakkuuden edellytyksistä;
- 3) asiakkaan mielipiteen ja näkemyksen palvelutarpeestaan
- 4) arvion omatyöntekijän tarpeesta.

Vanhusten sosiaalityö

Vanhusten sosiaalityön tarkoituksena on tukea erilaisissa elämäntilanteissa olevia erityistä tukea tarvitsevia ikääntyneitä.

Sosiaalityö on asiakkaan elämänhallintaa ja itsemääräämisoikeutta tukevaa työtä. Asiakkaan tilanne ja tulevaisuuden toiveet kartoitetaan yhdessä asiakkaan kanssa ja kartoituksen perusteella tehdään tarvittaessa yhteinen suunnitelma. Vanhusten sosiaalityöstä asiakas saa ohjausta ja neuvontaa arjen tukemiseksi.

Sosiaalityöllä tarkoitetaan sosiaalihuoltolain mukaan asiakas- ja asiantuntijatyötä, jossa rakennetaan yksilön ja hänen läheistensä tarpeita vastaava sosiaalisen tuen ja palvelujen kokonaisuus, sovitetaan se yhteen muiden toimijoiden tarjoaman tuen kanssa sekä ohjataan ja seurataan sen toteutumista ja vaikuttavuutta.

Sosiaalityö on sosiaalihuoltolain mukaan luonteeltaan muutosta tukevaa työtä, jonka tavoitteena on yhdessä yksilön ja hänen läheisensä kanssa lieventää elämäntilanteen vaikeuksia, vahvistaa yksilöiden ja läheisten omia toimintaedellytyksiä ja osallisuutta.

Vanhusten asiakasohjausyksikön tehtävänä on virka-aikainen sosiaalihuollon päivystys. Gerontologinen sosiaalityö vastaa osaltaan tästä.

Vanhusten sosiaalityö on tarkoitettu 65 vuotta täyttäneelle erityisen tuen tarpeessa olevalle henkilölle, joka tarvitsee sosiaalityön asiantuntijuutta ja apua taloudelliseen, asumiseen, kaltoinkohteluun tai muihin kriisitilanteisiin liittyvissä asioissa, lisäksi esim. lentokentälle tulevat sosiaalityön apua tarvitsevat.

Palvelun tarvitsija voi olla asunnoton tai asunnottomuusuhan alla oleva asiakas, jolla toimintakyvyn heikentyminen, päihde, mielenterveys ja syrjäytymisen ongelmia. Ennaltaehkäisevän toimeentulotuen tarpeessa oleva henkilö (ensisijaisesti KELAn toimeentulotuki tai täydentävä toimeentulotuki).

Etsivä ja löytävä vanhustyö

Etsivä ja löytävä vanhustyö on ennaltaehkäisevää matalankynnyksen toimintaa, jolla pyritään tavoittamaan iäkkäät, jotka tarvitsevat tukea arjen hallintaansa tai ovat vaarassa jäädä palvelujen ulkopuolelle.

Etsivä ja löytävä vanhustyö voi olla ohjaamista tai vierellä kulkemista, jonka avulla pyritään vahvistamaan asiakkaan omia voimavaroja, osallisuutta sekä kotona asumista. Toiminnan lähtökohtana ovat asiakkaan toimijuus, yksilölliset tarpeet ja tavoitteet.

Etsivä ja löytävä vanhustyö on määräaikaista, luottamuksellista ja maksutonta toimintaa. Sitä toteutetaan yhteistyössä verkostokumppaneiden kanssa.

4. Kotona asumista tukevat kuntouttavat palvelut

Asiakasohjauksen arviointitoiminta

Asiakasohjauksen arviointitoiminnan määräaikainen jakso tukee ja ohjaa muutostilanteissa asiakasta. Jakson aikana asiakkaan palvelutarvetta arvioidaan laaja-alaisesti ja tuotetaan asiakkaan tarvitsemia palveluja (tilapäinen kotihoito, sosiaalinen kuntoutus, tukipalvelut). Arviointijakso järjestetään erityisesti sairaalasta kotiutumista tukemaan, vaativissa huoli-ilmoitustilanteissa sekä haastavissa elämäntilanne muutoksissa. Yksikön toiminta vastaa nopeasti muuttuviin tilanteisiin ja asiakastarpeisiin. Asiakkaan voimavaroja vahvistetaan moniammatillisella yhteistyöllä. Yhdessä asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa pyritään jakson aikana löytämään asiakkaan omaa toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista parhaiten tukevat palvelut mm. läheisten apu, avoimet kaupunkien palvelut, järjestötoimijoiden ja seurakunnan palvelut.

Sosiaalinen kuntoutus

Sosiaalinen kuntoutus on sosiaalipalvelu, jolla tarkoitetaan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa tehostettua ja tavoitteellista määräaikaista tukea sosiaalisen toimintakyvyn ja elämänhallinnan parantamiseksi ja ylläpitämiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi sekä osallisuuden edistämiseksi.

Sosiaalisella kuntoutuksella vahvistetaan henkilön kykyä selviytyä arkipäivän toiminnoista ja vuorovaikutussuhteista. Palvelun tavoite voi olla sosiaalisen toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen selvittäminen, arkielämän ja asumisen taitojen tukemista tai päihteettömän arjen hallintaa.

Palvelu	Myöntämisperuste
Sosiaalinen kuntoutus	<p>Sosiaalista kuntoutusta myönnetään henkilöille, joilla ongelmat ovat kasautuneet ja pitkittyneet tai kun sosiaalisen kuntoutuksen toimenpiteet ovat tarpeellisia henkilön sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi ja osallisuuden edistämiseksi.</p> <p>Sosiaalinen kuntoutus on tarkoitettu henkilöille, joilla on vaikeuksia arjen hallinnassa ja itsenäisessä hyvinvoinnin ylläpitämisessä mm. elämäntilanteessa tapahtuneen muutoksen, mielenterveyden haurauden tai itseään tuhoavan elämäntavan vuoksi.</p> <p>Asiakkaalla ei ole sellaista lähiverkostoa, joka voisi tukea häntä arjessa selviytymisessä.</p> <p>Apu on välttämätöntä asiakkaan kotona asumisen tukemiseksi eikä asiakkaan tuen tarpeeseen ole tarkoituksenmukaista vastata muiden kotiin vietävien palveluiden turvin.</p>

Tilapäinen hoito päivätoiminnan ryhmissä

Tilapäinen hoito päivätoiminnan ryhmissä on tarkoitettu omaishoitajille, jotka tarvitsevat hoidettavalleen hoitopaikkaa äkillisessä hoidon tarpeessa, kuten omaishoitajan lääkärikäynnin tai muu asiointikäynnin ajaksi. Tilapäinen hoito ryhmässä on maksuton palvelu. Palvelu ei sisällä kuljetusta tai aterioita.

Tilapäinen hoito toteutetaan päivätoiminnassa, jossa on kyseisenä päivänä kokopäiväryhmän toimintaa. Palvelusta sovitaan omaishoitajan ja päivätoimintakeskuksen työntekijän välisellä puhelinyhteydellä (ei edellytä päätöksentekoa)

Palvelu	Myöntämisperuste
Tilapäinen hoito päivätoiminnan ryhmissä	<p>Sopimusomaishoitajille / Omaishoidon kaltaisessa elämäntilanteessa oleville asiakkaille</p> <p>Pakottava hoidon tarve, jota ei voi siirtää sovittujen vapaapäivien ajalle.</p> <p>Asiakas selviää pääsääntöisesti omatoimisesti, mutta saattaa tarvita joissakin toiminnoissa yhden henkilön apua.</p>

Kuntouttava päivätoiminta

Vanhusten kuntouttava päivätoiminta on sosiaalista, psyykkistä ja fyysistä toimintakykyä ylläpitävää ryhmämuotoista toimintaa, joka tukee ikäihmisen kotona asumista. Palvelu sisältää mm. kuntosaliharjoittelua, ulkoilua ja hienomotoriikkaa tukevaa toimintaa. Kuntouttava päivätoiminta tukee mielen hyvinvointia ja lievittää yksinäisyyden kokemusta. Kuntouttava päivätoiminta mahdollistaa omaishoitajan vapaapäivän.

Palvelua toteutetaan asiakastarpeiden pohjalta. Toimintaan tullaan ensisijaisesti itse järjestetyllä kuljetuksella. Tarvittaessa vähävarainen asiakas tai asiakas, joka ei muistisairauden tai läheisavun puuttumisen johdosta kykene kuljetusta järjestämään, voi päivätoiminnan päätöksen mukaisesti saada hyvinvointialueen järjestämän yhteiskuljetuksen, josta asiakkaalta peritään erillinen maksu.

Palvelu kohdennetaan ensisijaisesti omaishoitoperheiden tukemiseen ja mahdollisuuksien mukaisesti myös muille kotona asuville, joiden toimintakykyä ryhmätoiminta tukee ja joilla on myöntämisen perusteiden mukainen tarve palvelulle. Kuntouttava päivätoiminta korvaa kotihoidon käynnin tai omaishoitajan hoidon palvelupäivänä.

Palvelu	Myöntämisperuste
Kuntouttava kokopäiväryhmä	<ul style="list-style-type: none"> • Omaishoidon vapaapäivän toteuttamiseksi • Omaishoitajan jaksamisen tueksi • Muistisairas tai paljon palvelua tarvitseva asiakas, joka tarvitsee läsnäoloryhmää kotona asumisen tueksi. • Asiakkaalla on fyysisen, psyykkisen tai sosiaalisen kuntoutumisen tarve. • Toimintakyky on alentunut siten, ettei avoimeen kodin ulkopuoliseen ryhmätoimintaan osallistuminen ole mahdollista. <p>RAI arviointia hyödynnetään päätöksenteon tukena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MAPLe5 (palveluntarveluokka 0-5) ≥ 3 • IHIER-C (arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6) ≥ 3 • CPS (kognitiomittari 0-6) ≥ 2 tai MMSE $\leq 19/30$ • ADL-H (arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6) ≥ 2 • MAPLe5:n lisäksi jokin seuraavasta tulee täyttyä: IHIER-C, CPS tai ADL-H <p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DRS ≥ 3 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on palvelulla tuettavissa • ABS ≥ 3 (haastava käyttäytyminen 0-12), joka saattaa vaikuttaa kotona pärjäämiseen

Vanhusten kotikuntoutus

Kotikuntoutus on tavoitteellista, intensiivistä kuntouttavaa toimintaa, joka kestää määrääjän esimerkiksi yhdestä kolmeen kuukauteen. Kotikuntoutuksen tavoitteena on tukea ja mahdollistaa asiakkaan kotona asumista kuntoutuksen keinoin. Kotikuntoutus tapahtuu asiakkaan kotona ja lähiympäristössä tai etäpalveluna. Kotikuntoutus sisältää kuntoutuksen, ohjauksen, arvioinnin, dokumentoinnin ja kirjallisen palautteen sekä mahdolliset ehdotukset jatkokuntoutumisen tueksi. Kotikuntoutuksen jatkona on mahdollista asiakkaan kuntoutumisen tueksi myöntää asiakkaan tarpeen mukaan etäryhmätoiminta tukipalveluna. Jokaiselle asiakkaalle laaditaan yksilöllinen kuntoutumisen suunnitelma.

Kotikuntoutuksessa tulee huomioida asiakkaan toimintakyvyn eri osa-alueet kokonaisvaltaisesti. Kotikuntoutuksen avulla pyritään vahvistamaan asiakkaan

toimintakykyä omassa tutussa ympäristössä vahvistaen fyysistä, psyykkistä ja kognitiivista toimintakykyä. Kotikuntoutus voi sisältää mm. lihasvoimaa ja tasapainoa tukevia harjoituksia, liikkuvuusharjoittelua, ulkoilua, kotiaskareita ja asiainnissa tukemista.

Kotikuntoutuksessa asiakkaalle laaditaan jakson päätteeksi liikkumissuunnitelma, jonka toteuttamista asiakas jatkaa itsenäisesti tai tarvittaessa läheisen tai muun toimijan kanssa.

Palvelu	Myöntämisperuste
Vanhusten kotikuntoutus	<p>Asiakkaan toimintakyky on alentunut ja asiakas tarvitsee aktiivista kuntoutusta turvallisen ja hyvän kotona asumisen tukemiseksi.</p> <p>Asiakas ei pysty osallistumaan kodin ulkopuoliseen kuntouttavaan toimintaan esim. liikuntapalvelujen toiminnat, terveyspalvelujen yksilöfysioterapia/ ryhmätoiminnot.</p> <p>Asiakas pystyy sitoutumaan kotikuntoutukseen.</p>

Lyhytaikainen Arviointi- ja kuntoutustoiminta

Palvelu on tavoitteellista aktiivista kuntoutusta sekä laaja-alaista toimintakyvyn arviointia kodin ulkopuolisessa ympäristössä. Kuntoutusjakson keskimääräinen pituus on 30 vrk mutta jakson pituus arvioidaan yksilöllisesti asiakastarpeen mukaisesti.

Asiakkaat eivät yksilöllisten syiden takia voi esimerkiksi sairaalahoidon jälkeen kotiutua suoraan omaan kotiinsa, jatkaa omassa kodissaan asumista tai tarvitaan kuntoutusta ja toimintakyvyn arviointia omaan kotiin palaamisen mahdollistamiseksi tai jatkoasumistarpeiden selvittämiseksi.

Kuntoutuksen aikana asiakasta valmennetaan ja tuetaan itsenäiseen toimintaan päivittäisissä toimissa sekä elämisen hallinnassa mahdollistaen näin itsenäistä kotona asumista tarvittavien tukitoimien turvin.

Palvelu sisältää kotihoidon palvelun yhteisöllisessä asumisessa tai ympärivuorokautisen hoivan kuntoutus- ja arviointiyksikössä, kuntoutuksen, ateriat, liinavaatteet, pyykinpesun, turvapalvelun ja asunnon sähkön sekä siivouksen. Asiakas maksaa palvelussa itse lääkkeet, henkilökohtaiset hygieniatuotteet sekä vaatehankinnat.

Arviointi- ja kuntoutusjakso on aina määräaikaista ja jakson loppuessa asiakas siirtyy palvelutarpeen mukaiseen palveluun normaalin asiakasprosessin mukaisesti.

Arviointi- ja kuntoutustoimintaa tuotetaan turvallisessa ja esteettömässä kodinomaisessa ympäristössä yhteisöllisessä asumisessa (Kohti kotia-toiminta) tai ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.

Palvelu	Myöntämisperuste
Arviointi- ja kuntoutusjakso yhteisöllisessä asumisessa (Kohti kotia -toiminta)	<p>Asiakkaalla on tarve ja motivaatio kuntouttavalle jaksolle yhteisöllisessä asumisessa sekä tavoitteelliselle aktiivista kotiutumista/ kotona asumista tukevalle kuntoutumiselle.</p> <p>Asiakkaalla ei ole jatkuvaa ympärivuorokautista palvelun tarvetta, tulee autetuksi suunnitelluilla käynneillä, joita voidaan toteuttaa kaikkina vuorokaudenaikoina.</p> <p>Asiakkaalla ei ole tarvetta sairaalatasoiselle lääketieteelliselle kuntoutukselle.</p> <p>Asiakkaan jatkoasumisen arviointi esim. ympärivuorokautisessa palveluasumisessa tapahtuneen kuntoutumisen tai pitkittyneen sairaalajakson jälkeen.</p> <p>Asiakas tarvitsee kuntoutusta välttämättä oman kodin ulkopuolella tai kotikuntoutuksen ei katsota tuovan tarvittavaa tietoa asiakkaan toimintakyvystä tai edistävän kuntoutumista.</p> <p>Asiakkaalla on asunnottomuusuhka, taloudelliset tai elämänhallinnan haasteita ja tarvitsee arviointijakson jatkoasumisen selvittämistä varten.</p>

Palvelu	Myöntämisperuste
Arviointi- ja kuntoutusjakso ympärivuorokautisessa palveluasumisessa	<p>Asiakkaalla on tarve ja motivaatio ympärivuorokautiselle kuntouttavalle hoivalle sekä intensiiviselle ja tehokkaalle kotiutumista/ kotona asumista tukevalle kuntoutumiselle.</p> <p>Asiakkaalla ei ole tarvetta sairaalatasoiselle lääketieteelliselle kuntoutukselle.</p> <p>Asiakkaan kokonaistilanteen arviointi kotona asumisen mahdollistamiseksi kotiin vietävien palvelujen avulla tai jatkoasumisen arviointi esim. pitkittyneen sairaalajakson jälkeen.</p> <p>Asiakas tarvitsee kuntoutusta välttämättä oman kodin ulkopuolella tai kotikuntoutuksen ei katsota tuovan</p>

Palvelu	Myöntämisperuste
	tarvittavaa tietoa asiakkaan toimintakyvystä tai edistävän kuntoutumista.

5. Kotona asumista tukevat tukipalvelut ja veteraanipalvelut

Vanhusten tukipalvelut

Vanhusten tukipalveluilla tarkoitetaan palveluja, joilla luodaan ja ylläpidetään ikääntyneen henkilön kodissa sellaisia olosuhteita, että hän voi suoriutua jokapäiväiseen elämään kuuluvista toiminnoista mahdollisimman itsenäisesti, sekä palveluja, joiden avulla henkilö voi saada hyvinvointia tuottavaa sisältöä elämäänsä.

Tukipalvelut on tarkoitettu kotona asuville vanhusasiakkaille, joiden toimintakyky on alentunut iän, sairauden tai vammautumisen vuoksi. Osa tukipalveluista kohdennetaan vain erityisen hauraassa asemassa oleville pienituloisille vanhuksille, joilla on vaara joutua toimeentulotuen asiakkuuteen.

Kotona asumisen tukipalvelujen turvin edistetään ikääntyneiden asiakkaiden itsenäistä elämää omassa kodissa. Palvelun myöntäminen perustuu yksilölliseen asiakkaan toimintakyvyn ja kokonaistilanteen arviointiin. Palvelujen tarvetta arvioidaan säännöllisesti. Siivouspalvelujen myöntämisessä sovelletaan varallisuusharkintaa. Asiakkaan tilanteen arviointi kirjataan asiakkaan asiakassuunnitelmaan.

Tukipalvelupäätökset tehdään asiakkaan tarpeen mukaisesti. Toistaiseksi voimassa olevat päätökset päivitetään asiakkaan tilanteen muuttuessa. Palveluntarve ja palvelun saamisen edellytykset tarkistetaan asiakkaan tilanteen muuttuessa tai asiakassuunnitelman päivittämisen yhteydessä. Säännöllisen kotihoidon asiakkaiden tukipalvelujen tarve tarkistetaan RAI-toimintakykyarvion yhteydessä vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Palvelut tuotetaan joko hyvinvointialueen omana toimintana, ostopalveluna tai palvelusetelillä, jos palveluseteli on kyseisen palvelun kohdalla käytössä. Palveluja myönnetään vuosittaisten määrärahojen puitteissa.

Ateriapalvelu

Ateriapalvelu on ensisijaisesti itse hankittava palvelu, jolloin yksityisasiakkaana voi valita haluamansa palveluntuottajan. Asiakas maksaa aterian ja toimituskustannukset itse valitsemansa palveluntuottajan hinnaston mukaisesti. Hyvinvointialue varmistaa palveluiden saatavuuden ja Seniorineuvonta tukee löytämään sopivan palvelun.

Joissain tilanteissa ateriapalvelu voidaan myöntää hyvinvointialueen järjestämänä tukipalveluna esimerkiksi veteraaneille. Tällöin palvelu voidaan järjestää ateria-automattipalveluna tai kotiin toimitettavana valmiina, lämmitettävänä tai lämpimänä ateriaana.

Palvelu	Myöntämisperuste
Ateriapalvelu	<p>Veteraani</p> <p>Henkilö ei pysty itse huolehtimaan aterioistaan, niiden hankkimisesta, lämmittämisestä, ruokailusta tai kulkemaan lähistöllä olevaan ruokailupaikkaan tai järjestämään tilaamista edes läheisten tai myönnetyn kotihoidon palvelun avulla. Eriytyisen hauraassa asemassa oleva asiakas.</p> <p>Avun tarve on päivittäistä ja säännöllistä.</p>

Turva-auttamispalvelu

Turva-auttamispalveluun kuuluvat turvapuhelimen asennus, laitevuokra, huolto, korjaukset, ympärivuorokautinen hälytyspäivystys sekä mahdolliset turva-auttajakäynnit. Tarvittaessa päivystäjä lähettää turva-auttajan ja kiireellisissä tilanteissa avunpyyntö välitetään eteenpäin hätäkeskukseen. Lisäksi asiakkaan on palvelutarpeen arvion / harkinnan mukaan mahdollista saada turvapuhelimeen omakustanteisia lisävarusteita kuten ovihälytin ja liesivahti.

Jos asiakkaalla ei ole kotihoidon asiakkuutta, palveluntarve arvioidaan tilanteen muuttuessa.

Palvelu	Myöntämisperuste
Turva-auttamispalvelu	Ensisijaisesti yksin asuva henkilö, jolla toimintakyvyn heikkenemisen vuoksi

Palvelu	Myöntämisperuste
	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistettu kaatumisvaara ennalta-ehkäisevistä toimenpiteistä huolimatta • kotihoidon interRAI-HC Kaatumisten CAP-heräte (c_FALLS) on aktivoitunut • turvattomuuden tunne • asiakas ei voi hälyttää apua puhelimitse <p>RAI arvioinnissa ohjaavana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MAPLe5 (palveluntarveluokka 0-5) ≥ 2 (Lievä-) • IHIER-C (arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6) = ≥ 2 • CPS (kognitiomittari 0-6) = ≥ 1 tai MMSE = $\leq 22/30p$ • ADL-H (arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6) = ≥ 2 • MAPLe5:n lisäksi jokin seuraavasta tulee täyttyä: IHIER-C, CPS tai ADL-H <p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DRS ≥ 3 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on palvelulla tuettavissa/ turvattomuutta ja yksinäisyyttä on mahdollista lieventää

Siivouspalvelu

Siivouspalvelu helpottaa vanhusten arkea toimintakyvyn heikentyessä. Siivouspalvelu on tavallisesti itse ostettava palvelu. Palvelun voi saada edullisempaan arvonlisäverottomaan hintaan silloin, kun siivousapu on tarpeen esimerkiksi iän tai sairauden aiheuttaman toimintakyvyn alenemisen vuoksi. Asiakkaan tulee itse tarkistaa palveluntuottajalta, onko tällä oikeus myydä palvelu arvonlisäverottomana. Siivouspalvelu on itse ostettuna palveluna verovähennyskelpoinen.

Joissain erityistilanteissa siivousapua voidaan myöntää hyvinvointialueen järjestämänä tukipalveluna. Hyvinvointialueen järjestämänä tukipalveluna siivouspalveluun kuuluu kodin ylläpitosiivous 1 kerta/kk (2 tuntia/kerta). Ylläpitosiivous pitää sisällään lattioiden imuroinnin ja kosteapyyhinnän sekä mattojen imuroinnin, wc-tilojen/kylpyhuoneen ja keittiön siivouksen sekä roskien viennin ja pölyjen pyyhinnän. Ei sisällä mattojen vientiä ulos eikä ikkunoiden pesua.

Palvelu	Myöntämisperuste
Siivouspalvelu	<p>Asiakkaan toimintakyky on heikentynyt siten, että hän itse tai läheisten avulla ei kykene huolehtimaan kodin ylläpitosiivouksesta tai hankkimaan siivouspalvelua yksityisiltä palveluntuottajilta ohjauksesta huolimatta.</p> <p>Tukipalvelu on tarkoitettu ensisijaisesti hauraassa asemassa oleville pienituloisille.</p> <p>RAI arvioinnissa ohjaavana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MAPLe5 (palveluntarveluokka 0-5) ≥ 2 (Lievä-) • IHIER-C (arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6) = ≥ 2 • CPS (kognitiomittari 0-6) = ≥ 1 tai MMSE = $\leq 22/30p$ • ADL-H (arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6) = ≥ 2 • MAPLe5:n lisäksi jokin seuraavasta tulee täyttyä: IHIER-C, CPS tai ADL-H <p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DRS ≥ 6 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on palvelulla tuettavissa

Asunnonmuutostyöt

Pienimuotoisten asunnon muutostöiden turvin edistetään itsenäistä elämää omassa kodissa. Asunnonmuutostyöt ovat ensisijaisesti itsenäisesti tai läheisen avulla hankittavaa palvelua, jolloin yksityisasiakkaana voi valita haluamansa palveluntuottajan ja sen mukaisen kustannuksen. Asiakkaita ohjataan oman kodin muutostöiden toteuttamisessa hyvinvointialueen toimesta.

Asiakas voi tarvittaessa hakea kotona asumisen tueksi pienehköjä asunnon muutostöitä (esim. kynnyksen poisto, tukikahvojen asennukset tai muut vastaavat pienet korjaukset).

Palvelu	Myöntämisperuste
Asunnonmuutostyö	<p>Kohdennetaan määrärahojen puitteissa vain erityisen hauraassa asemassa oleville asiakkaille. Sosiaalihuoltolain mukainen avustus asunnonmuutostöihin on toissijainen suhteessa ARA:n ja Valtiokonttorin myöntämiin avustuksiin.</p> <p>Asiakkaan omaan kotiin tehtävien muutostöiden tulee olla välttämättömiä asiakkaan kotona asumisen tukemiseksi, eikä</p>

Palvelu	Myöntämisperuste
	asiakkaalla itsellä tai läheisten avustuksella ole muutostöitä mahdollisuutta järjestää.

Etäryhmätoiminta tukipalveluna

Etäryhmätoiminnalla tuetaan asiakkaiden hyvinvointia, toimintakykyä ja omien voimavarojen säilymistä. Etäryhmätoiminnalla voidaan tukea ikäihmisten kotona asumista jo ennakoivasti, jos asiakkaalla ei ole mahdollisuutta osallistua itsenäisesti kodin ulkopuoliseen toimintaan esim. liikuntapalvelujen järjestämiin ryhmiin tai Korttelikerhoihin.

Etäryhmätoimintaa voidaan käyttää sairaalasta kotiutumisen jälkeen tukemaan kuntoutumista ja psyykkistä sekä sosiaalista hyvinvointia.

Palvelua tuotetaan myös omaishoitoperheille, jotka tarvitsevat jaksamista ja hyvinvointia tukevaa palvelua. Asiakkaalla on mahdollisuus osallistua tukipalveluna myönnettävään etäryhmätoimintaan yksilöllisen tarpeen mukaan yhden tai useamman kerran viikossa. Tukipalvelusta veloitetaan kiinteä kuukausimaksu, joka alkaa ensimmäisen kokonaisen kuukauden alusta ja päättyy palvelun keskeytyessä saman kuukauden loppuun.

Palvelun alkaessa asiakkaan kotiin tuodaan etäyhteyden mahdollistava tablet-laite, jonka kautta etäryhmätoimintaan osallistuminen mahdollistetaan. Etäryhmätoimintaa tukipalveluna tuotetaan päivätoiminnan, kotikuntoutuksen tai etäkotihoiton yksiköissä asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaan.

Palvelu	Myöntämisperuste
Etäryhmätoiminta	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaalla on yksinäisyyttä, syrjäytymisriskiä, sosiaalisen verkoston puutetta, toimintakyvyn laskua ja kuntoutumisen tarvetta. • Asiakkaalla on fyysisiä, psyykkisiä tai sosiaalisia rajoitteita esim. kotiin eristäytymistä, aloitekyvyttömyyttä tai kuntoutumisen tarve. Toimintakyky on sellainen, että tavoitteellinen etäryhmätoiminta edistää hyvinvointia. • Asiakas ei pääse toimintakyvyn alentumisen takia osallistumaan tarjolla oleviin ryhmätoimintoihin kodin ulkopuolelle. • Asiakas kykenee siirtymään laitteen äärelle ja toimimaan annettujen ohjeistusten mukaan.

Palvelu	Myöntämisperuste
	<p>RAI-arvioinneista nousseiden mittareiden perusteella ohjataan asiakkaita etäryhmätoimintaan seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MAPLe5 (palveluntarveluokka 0-5) ≥ 2 (Lievä-) • IHIER-C (arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6) = ≥ 1 • CPS (kognitiomittari 0-6) = ≥ 1 tai MMSE = $\leq 22/30p$ • ADL-H (arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6) = ≥ 1 • MAPLe5:n lisäksi jokin seuraavasta tulee täytyä: IHIER-C, CPS tai ADL-H <p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DRS ≥ 3 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on palvelulla tuettavissa/ turvattomuutta ja yksinäisyyttä on mahdollista lieventää

Tilapäinen kotipalvelu

Tilapäinen kotipalvelu on vanhukselle kotiin annettavaa tilapäistä tukea, joka myönnetään kuuden kuukauden ajalle. Kyseessä on asiointiapu kotiin, jolla tuetaan asiakkaan kotona asumista. Avustaja käy asiakkaan kotona esimerkiksi kerran viikossa ennalta sovittuna ajankohtana. Avustajan apu voi olla ulkoiluapua, saattaja-apua, asiointiapua tai yhdessä tehtäviä tarpeellisia kotitöitä. Palvelua voidaan tuottaa työllistettyjen avustajien toimesta.

Palvelu	Myöntämisperuste
Tilapäinen kotipalvelu	<p>Asiakas tarvitsee tukea kotona asumiseen eikä hänellä ole läheisverkostoa, joka pystyy palvelun tarpeeseen vastaamaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • yksinäisyys • sosiaalisten verkostojen puute • asiointiavun tarve <p>Omaishoitoperheen tarve jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi.</p> <p>Jakson aikana ei tule olla samanaikaisesti päivätoimintaa, henkilökohtaista avustajaa tai Menokaveria.</p>

Veteraanipalvelut

Sotaveteraaneille järjestetään kuntoutusta ja erilaisia palveluja, joilla voidaan tukea toimintakykyä ja kotona asumista.

Kuntoutus voi tapahtua avo-, laitos- tai päiväkuntoutuksena kuntoutussuunnitelman mukaisesti. Kotona asumista tukevat palvelut perustuvat palvelutarpeen kartoitukseen. Kotona asumista tukevia palveluita ovat esimerkiksi kotipalvelut ja kotihoito, siivouspalvelu, pyykkipalvelu, kuljetuspalvelu, asiointiapu, turvapuhelin, ateriapalvelut ja omaishoidon tuki.

Palvelu	Myöntämisperuste
Veteraanipalvelut	<p>Rintamaveteraanien ja sotainvalidien kotona asumista tukevat palvelut ovat samat, mutta perustuvat eri lakeihin.</p> <p>Rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut perustuvat lakiin rintamaveteraanien kuntoutuksesta (1184/1988) ja lakiin rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta (54/2019) sekä asetukseen rintamaveteraanien kuntoutuksesta (1348/1988).</p> <p>Sotainvalidien palvelut perustuvat sotilasvammalakiin.</p>

6. Kotona-asumista tukevat palvelut

Omaishoito

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen hoitamista omaisen tai muun läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä hoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Se on harkinnanvarainen sosiaalipalvelu, jota hyvinvointialue järjestää sitä varten varaamiensa määrärahojen rajoissa. Omaishoito korvaa muuta hyvinvointialueen palvelua, jolla tuetaan asiakkaan kotona asumista.

Omaishoitaja pitää huolta läheisestään, joka ei selviydy arjesta ilman apua sairauden, vammaisuuden tai muun erityisen huolenpidon tarpeen vuoksi. Omaishoitaja auttaa hoidettavaa jokapäiväisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa kuten pukeminen, ruokailu (ja/tai erityisen ruokavalion noudattaminen), wc-käynnit, peseytyminen sekä lääkitys ja hoidolliset toimenpiteet. Omaishoitaja auttaa kommunikoinnissa ja sosiaalisessa kanssakäymisessä (mukaan lukien vaihtoehtoisten tai korvaavien kommunikointitapojen käyttö ja niissä avustaminen).

Omaishoitajan apu voi olla myös ohjausta, opastusta, kannustusta ja muistuttelua, jotta henkilökohtaiset toiminnot tulevat hoidetuksi. Omaishoitajan antama huolenpito voi

olla myös vaativaa valvontaa. Tähän kuuluu muun muassa tilanteiden ennakointi ja todennäköisten vaaratilanteiden estäminen.

Omaishoitaja huolehtii hoidettavan tarpeista, ohjaa, opastaa, kannustaa ja muistuttelee, valvoo hoidettavaa, ennakoi tilanteita ja on varuillaan. Omaishoidon tuen myöntäminen edellyttää aina tavanomaisen läheissuhteen ylittävää, henkilökohtaiseen hoivaan ja hoitoon kohdistuvaa ohjausta, tukea ja/tai avustamista.

Hoidettavan tarpeita ovat jokapäiväiset henkilökohtaiset toiminnot kuten peseytyminen, pukeutuminen, ruokailu, wc-käynnit, siirtyminen, liikkuminen, sosiaalinen kanssakäyminen, ja kommunikointi sekä lääkitys, hoidolliset toimenpiteet ja turvallisuus.

Omaishoitajan hoitokerta sisältää esimerkiksi aamutoimet (kuten aamupesu, pukeminen ja aamupala) tai sairauden hoitoon liittyvä toimenpide/toimenpiteet. Kerta tyypillisesti sisältää huolehtimista useammassa jokapäiväisessä henkilökohtaisessa toiminnossa, mutta yksikin toiminto voi riittää.

Omaishoitaja voi lisäksi huolehtia (tai tehdä yhdessä hoidettavan kanssa) kotitaloustöistä kuten siivous, pyykkihuolto, asioinneista kuten ostokset, apteekkikäynnit ja laskujen maksaminen, sekä olla apuna ulkoilussa. Tällainen apu ei kuitenkaan pelkästään riitä omaishoidon tuen saamiseen.

Hoitoryhmä 1 on alin sitovuusluokka, sitovuudeltaan ja vaativuudeltaan kevyin. Omaishoidon sitovuus on säännöllistä joka päivä.

Hoitaja voi käydä työssä ja hänen ei tarvitse asua hoidettavan kanssa samassa taloudessa.

Hoitoryhmä 2 on keskimäinen sitovuusluokka, sitovuudeltaan ja vaativuudeltaan raskaampi. Omaishoidon sitovuus on säännöllistä vuorokauden eri aikoina.

Hoitoryhmä 3 on ylin sitovuusluokka, sitovuudeltaan ja vaativuudeltaan raskain. Omaishoidon sitovuus on säännöllistä vuorokauden eri aikoina. Omaishoitaja huolehtii hoidettavasta lähes kaiken aikaa vuorokauden ympäri. Omaishoidettava ei voi asua yksin. Hoitoryhmässä päätökset tehdään moniammatillisessa työryhmässä ja palkkion myöntäminen edellyttää moniammatillisen työryhmän käsittelyä.

Palvelu	Myöntämisperuste
Omaishoitoryhmä 1	Hyvinvointialue voi myöntää omaishoidon tukea, jos: 1. henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotioloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa 2. hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten

Palvelu	Myöntämisperuste
	<p>palveluiden avulla</p> <p>3. hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia</p> <p>4. omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää</p> <p>5. hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva ja sijaitsee hyvinvointialueella (hyvinvointialueen ulkopuolelle päätös voidaan tehdä määräajaksi enintään vuodeksi)</p> <p>6. tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista.</p> <p>Omaishoito ryhmään 1 asiakas tarvitsee huolenpitoa ja hoitoa henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa säännöllisesti joka päivä. Omaishoitaja huolehtii hoidettavan tarpeista vähintään kaksi kertaa vuorokauden aikana. Mikäli kyseessä on pelkästään vaativan valvonnan tarve: omaishoitaja huolehtii vaativasta valvonnasta lähes kaiken aikaa osan vuorokaudesta.</p> <p>Yksilöllisiä suuntaa antavia perusteita:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MAPLe5 (palveluntarveluokka 0-5): ≥ 3 • IHIER-C (arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6): ≥ 3 • CPS (kognitiomittari 0-6): ≥ 1 tai MMSE $\leq 22/30p$ • ADL-H (arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6) : ≥ 1 • IHIER-C:n ja MAPLe5:n lisäksi joko CPS:n tai ADL-H:n on täytyttävä. <p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DRS ≥ 3 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on palvelulla tuettavissa/ turvattomuutta ja yksinäisyyttä on mahdollista lieventää • ABS ≥ 3 (haastava käyttäytyminen 0-12), joka saattaa vaikuttaa kotona pärjäämiseen
Omaishoitoryhmä 2	<p>Edellisen lisäksi edellytetään:</p> <p>Omaishoitaja huolehtii hoidettavan tarpeista keskimäärin kuusi kertaa vuorokauden aikana, myös yöaikaan, mutta ei välttämättä joka yö kuitenkin vähintään puolet öistä viikon aikana. Mikäli</p>

Palvelu	Myöntämisperuste
	<p>kyseessä on pelkästään vaativan valvonnan tarve, omaishoitaja huolehtii vaativasta valvonnasta lähes kaiken aikaa vuorokauden ympäri.</p> <p>Omaishoidon sitovuus on säännöllistä vuorokauden eri aikoina. Hoidettava ei voi asua yksin. Omaishoitaja ei pääsääntöisesti voi olla säännöllisesti työssä.</p> <p>Yksilöllisiä suuntia antavia perusteita:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MAPLe5 (palveluntarveluokka 0-5): ≥ 4 • IHIER-C(arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6): ≥ 5 • CPS (kognitiomittari 0-6): ≥ 3 MMSE $\leq 16/30$p • ADL-H(arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6): ≥ 3 • IHIER-C:n ja MAPLe5:n lisäksi joko CPS:n tai ADL-H:n on täytyttävä <p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DRS ≥ 8 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on palvelulla tuettavissa/ turvattuutta ja yksinäisyyttä on mahdollista lieventää • ABS ≥ 6 (haastava käyttäytyminen 0-12), joka saattaa vaikuttaa kotona pärjäämiseen
Omaishoitoryhmä 3	<p>Edellisen lisäksi edellytetään:</p> <p>Omaishoitaja huolehtii hoidettavasta lähes kaiken aikaa koko vuorokauden ajan. Omaishoitaja huolehtii hoidettavan tarpeista keskimäärin yli kuusi kertaa vuorokauden aikana. Tarkoitettu erityisen raskaisiin hoitotilanteisiin.</p> <p>Yksilöllisiä suuntia antavia perusteita:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MAPLe5 (palveluntarveluokka 0-5): ≥ 4 • IHIER-C(arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6): ≥ 5 • CPS(kognitiomittari 0-6): ≥ 3 MMSE $\leq 16/30$p • ADL-H(arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6): ≥ 3 • IHIER-C:n ja MAPLe5:n lisäksi joko CPS:n tai ADL-H:n on täytyttävä

Palvelu	Myöntämisperuste
	<p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • RAI-E3a: Käyttöoireena vaeltelu – Kuljeskelu ilman järkevää syytä, näyttää olevan kykenemätön huolehtimaan tarpeistaan tai turvallisuudestaan (vastausvaihtoehto 2-3) • DRS $\geq$ 8 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on palvelulla tuettavissa/ turvattomuutta ja yksinäisyyttä on mahdollista lieventää • ABS $\geq$ 6 (haastava käyttäytyminen 0-12), joka saattaa vaikuttaa kotona pärjäämiseen • Omaishoidon vaihtoehtona on vaativan ympärivuorokautisen hoivan tarve • Eriytilanteet, joissa esimerkiksi omainen ottaa pitkäaikaishoidossa olevan hoidettavan kotihoitoon ja omainen jää hoidon toteuttamisen vuoksi pois ansiotyöstä

Perhehoito

Perhehoidon tarkoituksena on turvata hoidettavalle perheenomainen ja hoidettavan tarpeiden mukainen hoito. Perhehoidon tavoitteena on tarjota ikääntyneelle asiakkaalle mahdollisuus kodinomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalisia suhteitaan.

Perhehoito mahdollistaa ikäihmisen yksilöllisen hoivan ja huolenpidon. Perhehoidolla tarkoitetaan ikäihmisen hoivan ja huolenpidon järjestämistä perhehoitajan tai hoidettavan kodissa. Perhehoitajalta edellytetään ennakovalmennuksen käymistä ja soveltuvuutta tehtävään, ei edellytetä sosiaali- tai terveysalan koulutusta.

Osavuorokautinen perhehoito

Osavuorokautista perhehoitoa voidaan myöntää asiakkaan tarpeiden mukaisesti ja se voi toteutua joko päivä- tai yöaikaisena hoitona. Tuntimäärät määritellään toimeksiantosopimuksessa. Kesto kuitenkin alle 12 tuntia. Osavuorokautinen hoito voi toteutua joko asiakkaan tai perhehoitajan kodissa.

Palvelu	Myöntämisperuste
Osavuorokautinen perhehoito	<p>Voidaan myöntää omaishoidon vapaapäivien toteuttamismuotona tai esimerkiksi silloin, kun asiakkaan palvelutarpeessa ilmenee tarve lyhytkestoiselle tuelle kotona asumisen tueksi.</p> <p>Osavuorokautista perhehoitoa voidaan myöntää:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kotona asumisen tueksi, kun asumisessa on haasteita esimerkiksi turvattomuuden tai yksinäisyyden vuoksi • Omaishoidon vapaapäivän toteuttamiseksi • Omaishoitajan jaksamisen tueksi • Arjessa kuntouttavana jaksoneen esim. sairaalahoidon jälkeen • Arjessa kuntouttavana toimintana muistisairaille (vrt. päivätoiminta) <p>RAI arvioinnin tietoa voidaan hyödyntää ohjaavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MAPLe5 (palveluntarveluokka 0-5) ≥ 3 • IHIER-C (arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6) ≥ 3 • CPS (kognitiomittari 0-6) ≥ 2 tai MMSE $\leq 19/30$ • ADL-H (arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6) ≥ 2 <p>MAPLe5:n lisäksi jokin seuraavasta tulee täyttyä: IHIER-C, CPS tai ADL-H</p> <p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DRS ≥ 3 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on palvelulla tuettavissa/ turvattomuutta ja yksinäisyyttä on mahdollista lieventää • ABS ≥ 3 (haastava käyttäytyminen 0-12), joka saattaa vaikuttaa kotona pärjäämiseen

Lyhytaikainen perhehoito

Lyhytaikainen perhehoito tukee asiakkaan kotona asumista. Lyhytaikainen perhehoito voi tarkoittaa joko säännönmukaisia hoitajaksoja tai yksittäistä, määräaikaista hoitajaksoa esim. toipilasaikana sairaalahoidon jälkeen ennen kotiutumista omaan kotiin.

Lyhytaikainen perhehoito voi tapahtua joko hoidettavan tai hoitajan kodissa.

Lyhytaikainen perhehoito voi kestää enintään 14 päivää kuukaudessa asiakasta kohden. Erikseen sovittaessa tai yllättävissä tilanteissa määrä voidaan ylittää. Syynä voi olla

esimerkiksi asiakasperheen tarpeet ja/tai pitkäaikaisen perhehoitajan vapaan toteuttaminen.

Palvelu	Myöntämisperuste
Lyhytaikainen perhehoito	<p>Voidaan myöntää omaishoidon vapaapäivien toteuttamismuotona tai lyhytaikaisen palveluasumisen/ ympärivuorokautisen palveluasumisen vaihtoehtona silloin, kun asiakkaalle suunnitellaan lyhytaikaista asumista.</p> <p>RAI arvioinnin tietoa voidaan hyödyntää ohjaavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MAPLe 5 (palveluntarveluokka 0-5) ≥ 4 • ADL-H (arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6) ≥ 3 • CPS (kognitiomittari 0-6) ≥ 3 MMSE $\leq 16/30p$ • IHIER-C (arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6) = 6 <p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • RAI-E3a: Käyttösoireena vaeltelu – Kuljeskelu ilman järkevää syytä, näyttää olevan kykenemätön huolehtimaan tarpeistaan tai turvallisuudestaan (vastausvaihtoehto 2-3) • DRS ≥ 8 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on asumispalvelulla tuettavissa/ turvattomuutta ja yksinäisyyttä on mahdollista lieventää • ABS ≥ 6 (haastava käyttäytyminen 0-12), joka saattaa vaikuttaa asumispalvelupaikan valintaan

Pitkäaikainen perhehoito (kestoltaan vähintään 28 vuorokautta)

Pitkäaikainen perhehoito on jatkuvaa perhehoitoa, jolloin asiakas muuttaa perhehoitajan luokse pysyvästi. Pitkäaikainen perhehoito takaa läsnäolon yöaikaan, mikä luo hoidettavalle turvallisuutta.

Pitkäaikaiseen perhehoitoon siirryttäessä voidaan aluksi tehdä toimeksiantosopimus määräaikaisesta perhehoidosta niin sanotun tutustumisjakson ajaksi. Tutustumisjakson suositellaan olevan vähintään kuukauden mittainen, jotta perhehoitoon muuttava asiakas ja perhehoitaja ennättävät tutustua riittävästi ja voidaan arvioida perhehoidon soveltuvuus asumismuotona. Pitkäaikainen perhehoito voi olla jatkuvaa toistaiseksi

voimassa olevaa perhehoitoa tai lyhytaikaista määräajan kestävä perhehoitoa. Lähtökohtaisesti perhehoito katsotaan pitkäaikaiseksi sen kestäessä yhtäjaksoisesti vähintään 28 vuorokautta.

Palvelu	Myöntämisperuste
Pitkäaikainen perhehoito (kestoltaan vähintään 28 vuorokautta)	Voidaan myöntää yhteisöllisen asumisen tai ympärivuorokautisen palveluasumisen vaihtoehtona silloin, kun asiakkaalle suunnitellaan pitkäaikaista asumista. (myöntämisen perusteet samat, kuin mainituissa palveluissa)

Kotihoito

Kotihoidolla tarkoitetaan palvelua, jolla huolehditaan, että henkilö suoriutuu jokapäiväiseen elämään kuuluvista toiminnoista kodissaan ja asuinympäristössään. Kotihoito tukee ikääntyneitä asiakkaita, jotka eivät pärjää omassa kodissaan itsenäisesti, omaisten tai muiden palvelujen turvin.

Kotihoitoa järjestetään ikääntyneelle henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi. Lisäksi kotihoitoa järjestetään henkilölle, joka tarvitsee sitä erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella.

Ennen kotihoidon myöntämistä selvitetään läheisten mahdollisuus osallistua asiakkaan auttamiseen sekä kevyemmän palveluvalikon mahdollisuudet. Asiakkaat, joiden avun tarve on vähäinen ja jotka tarvitsevat apua yksinomaan suihkussa käyntiin, siivoukseen ja/tai muuhun kodinhoidolliseen tehtävään, ohjataan pääsääntöisesti hankkimaan palvelu itse yksityiseltä toimijalta.

Sairaalasta kotiutuville asiakkaille tai uusille asiakkaille, joiden palveluntarvetta on vaikea selvittää normaalin palveluohjauksen keinoin, toteutetaan pääsääntöisesti määräaikainen kotihoidon arviointijakso asiakasohjauksen Arviointitiimin toimesta.

Tilapäinen kotihoito

Tilapäinen kotihoito on määräaikainen palvelu, jota tuottaa ensisijaisesti Arviointitiimi. Tilapäisen kotihoidon kesto on korkeintaan kaksi kuukautta.

Hoito toteutetaan, kunnes asiakas pääsee terveysasemalle, siirtyy säännöllisen kotihoidon asiakkaaksi (joka on joko kotikäyntejä tai etäkotihoitoa) tai pystyy muuten järjestämään palvelunsa.

Tilapäistä kotihoitoa voidaan asiakkaan tilanteen mukaan toteuttaa myös etäkotihoitona esimerkiksi ohjata asiakasta ottamaan lääkekuuri etäkotihoidon turvin.

Palvelu	Myöntämisperuste
Tilapäinen kotihoito	<p>Palvelu on tarkoitettu asiakkaalle, jolla on alentunut toimintakyky sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn perusteella.</p> <p>Asiakkaalla on</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lyhytkestoinen syy kotihoidon tarpeelle • sairaanhoidollinen syy ja terveysasemalle pääsy on kohtuuttoman vaikeaa <p>Yksilöllistä harkintaa käytetään tietyissä tilanteissa kuten, omaishoitoperheet, joissa on haasteellinen tilanne.</p>

Säännöllinen kotihoito

Kotihoito tukee omassa kodissa asumista neuvonnan, ohjauksen, hoidon sekä kuntouttavan työotteen avulla.

Säännöllinen kotihoito myönnetään asiakkaille, joilla on säännöllisen kotihoidon palvelun tarve. Ensisijaisesti säännöllisen kotihoidon palveluihin otetaan asiakkaita, joilla on päivittäinen kotihoidon palvelujen tarve.

Säännöllistä kotihoitoa myönnetään myös asiakkaille, jotka tarvitsevat apua lääkehoidon toteutumiseen ja se toteutetaan apteekin lääkkeiden koneellisena annosjakeluna. Annosjakelu on säännöllistä, mutta ei viikoittaista, vaan yleensä kahden viikon välein toteutuva palvelu. Asiakkaat, jotka kykenevät itse tai läheisen avulla hankkimaan lääkehoidon lähiapteekista, ohjataan tämän palvelun piiriin.

Kotihoito tukee asiakkaita, jotka eivät pärjää omassa kodissaan itsenäisesti, omaisten tai muiden palvelujen turvin. Kotihoito on neuvontaa, ohjausta, hoitoa, jota toteutetaan

kuntouttavalla työotteella. Kotihoitoa toteutetaan asiakkaan tarpeiden mukaisesti etäkotihoitona aina kun se on asiakkaan toimintakyky huomioiden mahdollista. Kotihoidon palvelussa hyödynnetään myös muita erilaisia teknologisia ratkaisuja, joilla tuetaan asiakkaan turvallista kotona asumista esimerkiksi lääkeannosteluautomaatti ja turvateknologia.

Palvelu	Myöntämisperuste
Säännöllinen kotihoito	<p>Asiakkaan toimintakyky on alentunut iän, sairauden tai vammautumisen vuoksi. Itsenäisen suoriutumisen heikentymistä on tapahtunut fyysisessä, psyykkisessä, sosiaalisessa tai kognitiivisessa toimintakyvyssä.</p> <p>Yksilöllisiä suuntaa antavia RAI perusteita:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MAPLe5 (palveluntarveluokka 0-5) ≥ 3 • IHIER-C (arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6) ≥ 3 • CPS (kognitiomittari 0-6) ≥ 2 tai MMSE $\leq 19/30$p • ADL-H (arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6) ≥ 2 <p>MAPLe5:n lisäksi jokin seuraavasta tulee täyttyä: IHIER-C, CPS tai ADL-H</p> <p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DRS- arvo ≥ 6 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on palvelulla tuettavissa/ turvattomuutta ja yksinäisyyttä on mahdollista lieventää • ABS ≥ 3 (haastava käyttäytyminen 0-12), joka saattaa vaikuttaa kotona pärjäämiseen <p>Lisämyöntämisperuste:</p> <p>Vanhus, jolla vaikeat psyykkiset tai sosiaaliset ongelmat (esim. vaikeat mielenterveys- ja /tai päihdeongelmat).</p> <p>Sairaanhoidollinen syy ja pääsy terveysasemalle on kohtuuttoman vaikeaa.</p>

Palvelu	Myöntämisperuste
Etäkotihoito	<p>Kotihoidon myöntämisen perusteet.</p> <p>Etäkotihoidon palvelun soveltuvuutta arvioidaan arviointijakson tai asiakkuuden aikana huomioiden mm. asiakkaan kognitio sekä aistitoiminnat. Palvelu voidaan ottaa käyttöön missä tahansa vaiheessa kotihoidon asiakkuutta tai siirtyä arvioinnin perusteella läsnä käynteihin.</p> <p>Asiakkaan soveltuvuus edellyttää, että</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asiakas kykenee toimimaan annetun ohjeistuksen mukaan sekä kykenee siirtymään laitteen äärelle. • Asiakkaalla on ohjauksen jälkeen riittävä valmius ja osaaminen laitteen käyttöön.

Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen

Lyhytaikaisella ympärivuorokautisella palveluasumisella tarkoitetaan asiakkaan kodin ulkopuolella tapahtuvaa ympärivuorokautista hoitoa asumispalveluyksikössä tai perhehoidossa.

Asiakslähtöisen, laadukkaan ja kustannusvaikuttavan palvelun tuottaminen niille hyvinvointialueen asukkaille, jotka tarvitsevat lyhytaikaishoidon palveluja kotona asumisen tukemiseksi. Hoito ja palvelu toteutetaan kuntouttavasti asiakkaan voimavaroja huomioiden niin, että hoito tukee omassa kodissa asuvaa asiakasta sekä omaishoitajien jaksamista ja tätä kautta myöhentää tai poistaa asiakkaiden tulevaa ympärivuorokautisen hoivan tarvetta.

Omaishoidettavan osavuorokautinen hoito voidaan toteuttaa silloin, kun se on omaisen työssä käymisen takia tarpeellista eikä palvelua ole toteutettavissa kuntouttavassa päivätoiminnassa.

Kriisiasiakkaalle tehdään määräaikainen päätös, joka maksimissaan kaksi (2) viikkoa.

Palvelu	Myöntämisperuste
Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen	<p>Asiakkaan omaishoitaja on oikeutettu omaishoidon lakisääteisiin vapaisiin.</p> <p>Asiakkaalla on vähintään keskivaikea muistisairaus tai runsas fyysisen toimintakyvyn lasku tai muistihäiriöpotilaan hoitoon reagoimattomat käytösoireet tai psyykkiset oireet. Lyhytaikaishoidolla mahdollistetaan edelleen omassa kodissa asumista.</p> <p>Asiakas tarvitsee säännöllisesti apua päivittäisissä toiminnoissa fyysisen, psyykkisen tai sosiaalisen toimintakyvyn laskun vuoksi eikä hänen tilanteensa vaadi sairaalahoitoa.</p> <p>RAIn tieto asiakkaan toimintakykyä kuvaavana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MAPLe 5 (palveluntarveluokka 0-5) = 4 • ADL-H (arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6) ≥ 3 • CPS (kognitiomittari 0-6) ≥ 3 MMSE $\leq 16/30p$ • IHIER-C (arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6) = 6 <p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • RAI-E3a: Käytösoireena vaeltelu – Kuljeskelu ilman järkevää syytä, näyttää olevan kykenemätön huolehtimaan tarpeistaan tai turvallisuudestaan (vastausvaihtoehto 2-3) • DRS ≥ 8 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on asumispalvelulla tuettavissa/ turvattuun ja yksinäisyyttä on mahdollista lieventää • ABS ≥ 6 (haastava käyttäytyminen 0-12), joka saattaa vaikuttaa asumispalvelupaikan valintaan <p>Yllä mainittujen perusteiden ei tarvitse täyttää, mikäli käyttäytymisen ja toimintakyvyn alenemisen kautta aiheutuu vaikeutta selviytyä kotona sekä asiakkaalla jatkuvan valvonnan tarvetta, joka kuormittaa omaishoitajan jaksamista.</p> <p>Harhailutaipumus, johon turvapalvelut eivät auta.</p> <p>Lyhytaikaista tehostettua palveluasumista voidaan yksilöllisen harkinnan mukaan myöntää myös omaishoitajan sairastumisen tai kuoleman vuoksi.</p>

Tilapäinen kriisiasuminen

Tilapäistä asumista järjestetään vanhukselle, joka erityisestä syystä tarvitsee asumisensa järjestämisessä hyvinvointialueen lyhytaikaista, kiireellistä apua eikä pysty hyödyntämään normaaleja asunnottomien palveluja.

Asuminen on kriisiluonteista lyhytaikaista asumista, jossa tehdään välittömästi suunnitelma jatkoasumisesta. Tavoitteena pysyvän asumisratkaisun löytyminen viipymättä.

Palveluun ohjaututaan gerontologisen sosiaalityöntekijän päätöksellä ja se on mahdollinen vain erityistä tukea tarvitsevalle asiakkaalle, jolle on nimetty sosiaalityöntekijä omatyöntekijäksi.

Palvelu	Myöntämisperuste
Tilapäinen kriisiasuminen	<p>Henkilö tarvitsee lyhytaikaista, kiireellistä apua. Henkilö tarvitsee soveltuvan asunnon ja tukea asumisessa /itsestään huolehtimisessa.</p> <p>Kriisitilanne johtanut asunnon menetykseen, eikä henkilöllä ole paikkaa, minne mennä eikä hän pysty asumistaan itse tai toisen henkilön tukemana järjestämään. Henkilöä ei voida ohjata asunnottomille tarkoitettuun Koisorannan palvelukeskukseen.</p> <p>Henkilöllä ei ole ympärivuorokautisen hoidon/huolenpidon tarvetta.</p>

7. Asumisen palvelut

Yhteisöllinen asuminen

Yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilön hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa asukkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa sekä asiakkaan palvelutarpeen mukainen palvelu.

Vanhusen yhteisöllistä asumista järjestetään henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut ja hoidon ja huolenpidon tarpeensa kohonnut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavaan syyn vuoksi.

Tavoitteena on mahdollistaa asiakkaille turvallinen ja laadukas elämä toimintakyvyn rajoituksista huolimatta. Asiakkaille on mahdollista turvata yöaikaiset palvelut kotiin yksilöllisen tarpeen mukaisesti yökotihoidon tai hybriditalon henkilöstön tuottamana.

Palvelu	Myöntämisperuste
Yhteisöllinen asuminen	<p>Asiakas tarvitsee toimintakyvyn alentumisen johdosta apua päivittäisissä toiminnoissa ja/tai asiakkaalla on turvattomuuteen ja/tai pitkäaikaiseen mielenterveys- tai päihde- ongelmaan liittyviä erityistarpeita yhteisölliseen asumiseen hyvästä hoitotasapainosta huolimatta.</p> <p>Muistihäiriö ja masennus tulee olla hyvässä hoitotasapainossa. RAI:n tieto asiakkaan toimintakykyä kuvaavana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MAPLe5 (palveluntarveluokka 0-5): ≥ 3 • IHIER-C (arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6): ≥ 5 • CPS (kognitiomittari 0-6): ≤ 2 tai MMSE: $\geq 19/30$p • ADL-H (arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6): ≥ 2 • IHIER-C:n ja MAPLe5:n lisäksi joko CPS:n tai ADL-H:n on täytyttävä. <p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • RAI-E3a: Käytösoireena vaeltelu – Kuljeskelu ilman järkevää syytä, näyttää olevan kykenemätön huolehtimaan tarpeistaan tai turvallisuudestaan (vastausvaihtoehto 2-3) • DRS ≥ 6 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on palvelulla tuettavissa/ turvattomuutta ja yksinäisyyttä on mahdollista lieventää • ABS ≥ 3 (haastava käyttäytyminen 0-12), joka saattaa vaikuttaa kotona pärjäämiseen
Yhteisöllinen asuminen hybriditalossa	<p>Normaalin yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteiden lisäksi asiakkaalla tunnistetaan joku seuraavista:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voimakasta turvattomuutta erityisesti yöaikaan • nopeasti etenevä sairaus ja sen vuoksi arvioidaan palvelutarpeen olevan nopeasti lisääntyvä • hybriditalon toiminnallisuudet mahdollistavat turvallisen asumisen

Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen

Ympärivuorokautinen palveluasuminen on ympärivuorokautista hoiva-asumista hoiva- ja pienryhmäkodeissa. Se on tarkoitettu asiakkaille, jotka eivät muistisairauden tai muiden toimintakyvyn rajoitteiden vuoksi selviydy omaan tai yhteisöllisen asumisen kotiin järjestettävien palveluiden turvin.

Asiakkaiden avuntarve on säännöllistä ja jatkuvaa siten, että asiakas tarvitsee jatkuvaa valvontaa. Asiakkaiden sairaudet ovat siinä määrin vakaassa tilassa, että sairaalahoitoa ei tarvita.

Palvelu	Myöntämisperuste
Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen	<p>Vähintään keskivaikea muistisairaus tai runsas fyysisen toimintakyvyn lasku tai muistisairaahan hoitoon reagoimattomat käytösoireet tai psyykkiset oireet.</p> <p>Jatkuva ympärivuorokautisen hoidon ja huolenpidon tarve.</p> <p>RAIn tieto asiakkaan toimintakykyä kuvaavana:</p> <ul style="list-style-type: none"> MAPLe 5 (palveluntarveluokka 0-5) = 4-5 <p>RAI-toimintakykymittareista MAPLe 4-5:n lisäksi vähintään kahden mittariarvon tulee täyttyä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ADL-H (arkisuoriutumisen perustoiminnot 0-6) ≥ 3 CPS (kognitiomittari 0-6) ≥ 3 MMSE $\leq 16/30p$ IHIER-C (arkisuoriutumisen välinetoiminnot 0-6) = 6 <p>Lisäksi voidaan huomioida ammattilaisen harkinnalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> RAI-E3a: Käytösoireena vaeltelu – Kuljeskelu ilman järkevää syytä, näyttää olevan kykenemätön huolehtimaan tarpeistaan tai turvallisuudestaan (vastausvaihtoehto 2-3) DRS ≥ 9 (masennuksen oiremittari 0-14), joka on asumispalvelulla tuettavissa/ turvattomuutta ja yksinäisyyttä on mahdollista lieventää ABS ≥ 8 (haastava käyttäytyminen 0-12), joka saattaa vaikuttaa asumispalvelupaikan valintaan <p>Lisäksi: Toistuvat sairaalajaksot heikentyneen toimintakyvyn takia.</p>

Palvelu	Myöntämisperuste
	<p>Asiakkaan kotona asumista tukevien palveluiden mahdollisuudet, läheisten apu ja muut vaihtoehdot on käytetty tai harkittu eikä niiden avulla kotona asumista voida jatkaa turvallisesti.</p> <p>Sairaalassa tai kuntoutus- ja arviointitoiminnassa olevien asiakkaiden osalta asiakkaan kotiutumista on kokeiltu kotiin vietävien palvelujen turvin, jos se asiakkaan tilanteessa on mahdollista.</p>

MITTARI	CPS (kognitiomittari)	ADLH (arkisuoriutuminen, perustoiminnot)	IHER-C (arkisuoriutuminen, välineoinnot)	Maple5 (palvelutarveluokitus)	DRS (masennuksen oiremittari)	ABS (haastava käyttäytyminen)
KYSYMYKSET, JOISTA MITTARI MUODOSTUU	<ul style="list-style-type: none"> päivittäiseen päätöksentekoon liittyvät kognitiiviset taidot. Muisti/mieleen palauttaminen – lähimuisti toimii. Ymmärretyksi tuleminen (Ilmaisukyky). -Syöminen. 	<ul style="list-style-type: none"> Henkilökohtainen hygienia. Liikkuminen. WC:n käyttö. Syöminen. 	<ul style="list-style-type: none"> Aterioiden valmistus. Tavalliset kotitaloustyöt. Raha-asioiden hoito. Lääkityksestä huolehtiminen. Ostoksilla käynti. 	Mittarin arvo muodostuu: <ul style="list-style-type: none"> kahdeksastoista yksittäisestä kysymyksestä, CPS ja ADLH-mittareista. geriatrisen seulonnan tuloksesta ja MAPLE Risk CAPin tuloksesta (sisältää 15 kysymystä). 	<ul style="list-style-type: none"> Kielteiset <u>ilmaisut</u>. Jatkuva kiuku itseä tai muita kohtaan. Epärealistiseksi tulkittavat pelonilmaisut, myös sanattomat. Toistuvat terveyteen liittyvät valitukset. Toistuva ahdistunut valitus tai terveydentilaan liittymättömät huolenaiheet. Surullinen, tuskaisten oloinen tai huolestuneita kasvojen ilmeitä. Itkuisuus, kyynelehtiminen 	<ul style="list-style-type: none"> Karkea kielenkäyttö Pahoitpely Sosiaalisesti sopimaton tai häiritsevä käyttäytyminen Hoitotoimien vastustelu
MITTARIN ARVON SELITE	<p>0=EI kognitiivista häiriötä. 1=Rajatilainen kognitiivinen häiriö. 2=Kognition lievä heikkeneminen. 3=Kognition keskivaikea heikkeneminen. 4=Kognition keskivaikea / vaikea heikkeneminen. 5=Kognition vaikea heikkeneminen. 6=Kognition erittäin vaikea heikkeneminen.</p> <p>Mittarin arvo kuvataan tasolla 0-6.</p>	<p>0= itsenäinen. 1= Ohjauksen tarvetta. 2= Tarvitsee rajoitetusti apua. 3= Tarvitsee runsaasti apua 1. 2. 4= Tarvitsee runsaasti apua 2. 5= Autettava. 6= Täysin autettava.</p> <p>Mittarin arvo kuvataan tasolla 0-6.</p>	<p>0= itsenäinen. 1= tarvitsee apua vähintään yhdessä toimessa. 2= tarvitsee apua vähintään kahdessa toiminnossa. 3= tarvitsee apua vähintään neljässä toiminnossa. 4= Tarvitsee suurimman avun tai täysin avustettava vähintään kahdessa toimessa. 5= Tarvitsee suurimman avun tai täysin avustettava vähintään kolmessa toimessa. 6= tarvitsee suurimman mahdollisen avun tai täysin autettava kaikissa toiminnoissa.</p> <p>Mittarin arvo kuvataan tasolla 0-6.</p>	<p>1= Vähäinen 2=Lievä 3= Kohtalainen 4=Suuri 5=Erittäin suuri</p> <p>Mittarin arvo kuvataan tasolla 0-5.</p>	<p>0= Oire ei ole ilmennyt. 1=Oire on olemassa, mutta ei ole ilmennyt viimeksi kuluneen 3 vuorokauden aikana. 2= Oire on ilmennyt 1–2 vuorokautena viimeksi kuluneen 3 vuorokauden aikana 3= Oire on ilmennyt päivittäin viimeksi kuluneen 3 vuorokauden aikana</p> <p>Mittarin arvot muodostuvat oireiden esiintymisen vastausvaihtoehtojen tasojen yhteenlasketusta summasta.</p> <p>Mittarin arvot kuvataan tasoilla 0–14.</p>	<p>0= Oire ei ole ilmennyt 1= Oire on olemassa, mutta ei ole ilmennyt viimeksi kuluneen 3 vuorokauden aikana 2= Oire on ilmennyt 1–2 vuorokautena viimeksi kuluneen 3 vuorokauden aikana 3= Oire on ilmennyt päivittäin viimeksi kuluneen 3 vuorokauden aikana</p> <p>Mittarin arvot muodostuvat oireiden esiintymisen vastausvaihtoehtojen tasojen yhteenlasketusta summasta.</p> <p>mittarin arvot kuvataan tasoilla 0–12</p>